

INFLUENȚA TAXELOR INSTITUITE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ASUPRA ACTIVITĂȚII ECONOMICE A ENTITĂȚILOR

Lilia LAVRENCIUC

Universitatea de Stat din Moldova

***Abstract.** This article describes how the financial and economic activity of the entity is influenced by taxes. Their complexity, as well as the multitude of ambiguities of local taxes, customs, leave their mark on the total cost, on the prices of the products, goods or services provided by the entity. The increase of taxes, of quotas and the complicated determination system implies the use of a unique methodology for quantitative assessment of the fiscal pressure applied to the entities, branches or areas of activity.*

***Keywords:** entity, customs duty, local tax, accounting policies, tax base.*

Taxa locală, conform Codului Fiscal (CF), reprezintă o plată obligatorie efectuată la bugetul UAT (Unităților administrative Teritorială), având, în mare parte, aceleași caracteristici și elemente pe care le are impozitul. Noțiunile de impozit și taxă locală cuprind și elementele acestora care trebuie cunoscute de Administrația Publică Locală (APL) și organele fiscale la stabilirea obligației fiscale în sarcina entităților[2].

De regulă denumirea taxelor locale corespunde caracterului financiar-economic și juridic al acestuia. De exemplu: taxa pe amenajarea teritoriului, taxa de piață etc. Plătitorii taxelor locale poate fi orice persoană fizică sau juridică căreia îi revine obligația de a plăti în contul bugetului local, conform legii, sumele care constituie taxe sau este obligată la efectuarea unei anumite prelevări la bugetul local.

Astfel, la taxa pentru amenajarea teritoriului, debitori ai taxei sunt persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de bază impozabilă, la taxa pentru unitățile stradale de comerț și/sau de prestare a serviciilor – persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de unități comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială etc. [7].

În prezent complexitatea și neajunsurile unor taxe stârnesc multe întrebări ale contabililor și conducerii entităților.

Ce mai simplă taxă și mai puțin costisitoare pentru entitate este considerate *Taxa pentru amenajarea teritoriului*. Subiecții impunerii acesteia sunt persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de bază impozabilă. Baza impozabilă a obiectului impunerii: numărul mediu scriptic trimestrial al salariaților. Spre exemplu cota taxei pentru or. Chișinău constituie 120 lei anual pentru fiecare salariat și/sau fondator al întreprinderii, în cazul în care activează în întreprinderea fondată, însă nu este inclus în efectivul trimestrial de salariați. Iar termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite: trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar.

Conform legislației în vigoare cotele acestei taxe sunt stabilite de autoritățile publice locale (primăriile orașelor și satelor), fără a fi fixat un plafon maxim a acestor taxe. Astfel, apar situații conform cărora, entitățile satelor achită taxa pentru amenajarea teritoriului mult mai mare decât taxa pentru entitățile capitalei. Spre exemplu conform deciziei Decizia nr.6/3 a primăriei orașului Sîngera, cota taxei pentru amenajarea teritoriului a s. Dobrogea este de 200 lei/angajat [3].

Se recomandă stabilirea de către Autoritățile Publice Centrale stabilirea unor algoritme clare de determinare a sumei taxelor locale, precum și instituire plafonului maxim în cazul taxelor stabilite de primăriile orașelor și satelor. Astfel ca toate afacerile pe teritoriul țării să fie în condiții echitabile cu privire la achitarea acestor taxe, așa cum este păstrat nivelul altor impozite (salariale, pe venit).

O altă taxă cu o influență financiară mai considerabilă este *Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)*. Subiecții impunerii persoanele juridice sau persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător care plasează și/sau difuzează informații publicitare (cu excepția publicității exterioare) prin intermediul mijloacelor cinematografice, rețelelor telefonice, telegrafice, mijloacelor de transport, altor mijloace (cu excepția TV, internetului, radioului, presei periodice, tipăriturilor). Baza impozabilă a aceste taxe sunt veniturile din vânzări ale serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul serviciilor cinematografice, video ect. Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale sunt trimestriale, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar.

Taxa de aplicare a simbolicii locale are subiecții impunerii persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care aplică simbolică locală pe produsele fabricate.

Iar baza impozabilă a obiectului impunerii sunt venitul din vânzări ale produselor fabricate cărora li se aplică simbolică locală. Termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite sunt trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar. Totuși taxele se consider de mediul de afaceri destul de costisitoare cu tendințe de majorare de la o perioadă la alta.

Una dintre cele mai discutabile și costisitoare taxă pentru entități rămâne a fi *Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii*. Subiecții impunerii pentru achitarea acestei taxe sunt persoanele juridice sau fizice, înregistrate în calitate de întreprinzător, care dispun de unități comerciale și/sau de prestări servicii de deservire social. Baza fiind suprafața ocupată de unitățile de comerț și/sau de prestări servicii de deservire socială, amplasarea lor, tipul mărfurilor desfăcute și serviciilor prestate. Totodată termenele de plată a taxei și de prezentare a dărilor de seamă fiscale de către subiecții impunerii și organele împuternicite sunt trimestrial, până în ultima zi a lunii imediat următoare trimestrului gestionar. Aspectele problematice ale acestei taxe rămâne a fi creșterea continuă a tarifului. Pe parcursul ultimilor ani a fost înregistrată creștere considerabilă pentru unii subiecți al taxei. Spre exemplu taxa pentru magazine online sau majorat brusc de la 4000 lei la 10000 lei anual pentru anul 2020.

Celelalte taxe țin în mare parte de specificul genului de activitate. Totuși numărul taxelor locale depășește zeci de poziții, care într-un fel sau altul afectează financiar activitatea economică.

Totodată, în legătură cu situațiile excepționale din ultima perioadă, precum și la insistența mediului de afaceri, se recomandă implementarea sistemului de reduceri și înlesniri aferente taxelor locale.

Taxele vamale. Toate bunurile importate și exportate, în momentul trecerii frontierei de stat, trebuie declarate în vamă în conformitate cu legislația vamală. Trecerea frontierei vamale este introducerea și scoaterea, de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, a mărfurilor și mijloacelor de transport, inclusiv și prin expedieri poștale internaționale, prin conducte și linii de transport electric. Nedeclararea și neprezentarea bunurilor trecute prin punctele de control se califică drept contravenție sau infracțiune.

Declararea bunurilor materiale (mărfurilor și obiectelor, unităților de transport ș.a), care aparțin persoanelor fizice și juridice, se efectuează de către persoanele care trec aceste bunuri materiale peste frontiera vamală, sau de către alte persoane fizice și juridice, care au permisiunea organului vamal pentru înfăptuirea declarării numiți declaranți. Importul de bunuri materiale cuprinde procedurile: pre vamale, vamale, post vamale. Procedurile pre vamale sunt acele proceduri, care trebuie efectuate până la prezentarea în vamă a documentelor și sosirea mărfii și includ:

- Pregătirea documentelor entității importatoare sau exportatoare, precum: actele de constituire, certificat de înregistrare de stat, certificat de atribuire a codului unic de înregistrare și a codurilor statistice, de confirmare a conturilor bancare, procura etc., care sunt prezentate Serviciului Vamal teritorial pentru înregistrare ca participant la relațiile economice externe și primirea unui număr de înregistrare. Pregătirea documentelor referitoare la marfă (contractul de cumpărare-vânzare, factura (invoice), copia licenței ș.a.);
- Colectarea informației privind transportul. Se analizează posibilitățile de transportare a mărfii și se alege cel mai eficient mod de transportare (auto, feroviar, maritim etc.) din punct de vedere al prețului, duratei transportării, garanțiilor ș.a. Dacă marfa este transportată cu transportul propriu, se controlează existența documentelor necesare a automobilului și a șoferului pentru ieșirea peste hotarele țării, starea tehnică a automobilului și remorcii, se pregătesc documentele de transport internațional (CMR, TIR ș.a.).

Când importatorul angajează o firmă de transport pentru primirea încărcăturii, atunci se colectează informația privind transportul de la întreprinderea în cauză, se negociază condițiile de transportare și decontare între părți, se încheie contractul. Actualmente, se practică ca importatorul să comande transportul de mărfuri la expeditori, încheind cu ei un contract de expediție, prin care expeditorul se obligă, pe contul și în numele clientului sau în nume propriu, să încheie un contract de transport și să perfecteze actele necesare în vederea efectuării transportării. Clientul, la rândul său, se obligă să achite remunerația cuvenită (comision) și costul transportului, în cazul când expeditorul achită de sine stătător costul transportului. Acest mod de transportare este folosit în cazul când la importul mărfii se folosesc mai multe tipuri de transport (maritim, feroviar, auto);

- Pregătirea certificatelor de calitate, de origine, de conformitate, fitosanitar, veterinar etc. Se verifică corespunderea mărfurilor ce vor fi importate sau exportate cu standardele internaționale sau cele naționale utilizate în RM;
- Pregătirea declarației vamale. Declararea mărfurilor și a mijloacelor de transport care transportă mărfurile se efectuează în organul vamal, în care va avea loc vămuirea lor. Când importatorul va vămui marfa în alt oficiu vamal, decât cel care deține dosarul firmei, el va avea nevoie să primească un aviz special (permisiune) de efectuare a vămuirii mărfii. Se alege declarantul și se încheie din timp cu el un contract de prestare a serviciilor de întocmire a actelor vamale și de declarare a mărfurilor, pentru ce se informează, când și la post vamal va sosi marfa importată. Procedurile vamale cuprind următoarele etape:

Prezentarea documentelor și a mărfii serviciului vamal și controlul acestora (contractul, invoice-ul și licența). Contractul de import sau export se pregătește în original și o copie pentru vama internă. Exportatorul va pregăti în 4-6 exemplare factura (invoice);

Calculul și plata taxelor pentru proceduri vamale (taxei vamale, pentru vămuire, TVA etc.);

Procedurile post vamale cuprind perfectarea documentelor de import/export.

Procedura de declarare a bunurilor în vamă presupune stabilirea valorii în vamă a importurilor și exporturilor și calcularea plăților în vamă. Valoarea bunurilor în vamă este valoarea la care se introduc acestea pe teritoriul vamal. Această valoare se declară de declarant și/sau este stabilită de către serviciul vamal în declarația vamală. Valoarea în vamă este necesară pentru calcularea și plata taxelor vamale, accizelor, TVA, precum și în alte scopuri.

Altă taxă la import este taxa pentru procedurile vamale. Taxa pentru procedurile vamale poate fi de două tipuri:

1. pentru efectuarea procedurilor vamale. Această taxă este stabilită conform legii bugetului de stat pentru anul 2020, în mărime de 0,4% de la valoarea în vamă a bunurilor importate. Calculul taxei pentru procedurile vamale este arătat în rubrica 47 a Declarației vamale și în documentul *Calculul procedurilor vamale* (PV-1)(anexa 3, 6 la Legea nr. 1380-XIII);
2. pentru păstrarea mărfurilor. Mărfurile aflate sub controlul vamal până la perfectarea lor definitivă se păstrează la depozitele vamale sau la depozitele vamale libere ale agenților economici pentru care se percepe o taxă pentru fiecare zi de păstrare. Mărfurile se păstrează în regimul vamal nu mai mult de un an sau până la momentul când suma taxelor vamale neplătite atinge valoarea acestor bunuri.

Mărfurile aflate în depozitele vamale libere nu sunt supuse taxelor vamale, TVA și accizelor, însă, în momentul transmiterii bunurilor la păstrare, se întocmește declarația vamală (temporară), se impozitează cu taxe pentru efectuarea procedurilor vamale în mărime de 0,2% din valoarea declarată. Din cauză că posesorul depozitului vamal liber este un agent economic, cheltuielile legate de păstrarea bunurilor în depozitele vamale libere sunt privite ca acordare de servicii de către un agent economic.

Există trei variante de achitare la buget a taxelor vamale și a taxelor pentru proceduri vamale: plata integrală în avans a taxelor din contul curent al entității; plata taxelor vamale și taxei pentru procedurile vamale parțial din contul curent. Diferența dintre suma taxelor achitate prin transfer și cea calculată efectiv este achitată în numerar; plata taxelor și a taxei pentru proceduri vamale în numerar la organele vamale în momentul declarării.

Când bunurile importate sunt transportate cu mijloacele de transport propriu, costurile de transport până la locul de introducere se determină în mărimea costurilor practicate. Aceste costuri se includ în valoarea în vamă.

Dacă bunurile importate până la introducerea pe teritoriul Republicii Moldova, parțial, au fost deteriorate, prețul inițial din invoice (factura) poate fi rectificat cu suma pierderilor calculate. Acest fapt este posibil, dacă declarantul prezintă documentele ce confirmă deteriorările bunurilor cu calculul pierderilor aferente.

Pentru confirmarea valorii în vamă a bunurilor importate, declarantul este obligat să prezinte organului vamal următoarele date:

- contractul tranzacției de import și acordurile adiționale la el (dacă au fost încheiate);
- factura comercială (invoice) sau proforma factură;
- documentele bancare de plată sau alte documente în cazul achitării prealabile;
- documentele de transport (CMR - scrisoarea de trăsură internațională, Carnetul TIR [1].

Începând cu data de 1 ianuarie 2017, taxa pentru poluarea mediului este administrată de SFS și calculată, declarat și achitată de entitate. Până la acest moment, aceasta s-a aflat în gestiunea Serviciului Vamal. Transmiterea atribuției de administrare a fost efectuată în baza Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr. 281 [5].

Taxa pentru poluarea mediului (ecologică) urmează a fi achitată de către persoanele juridice (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare) și de către persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător și care produc, importă și/sau procură de la agenții economici de pe teritoriul Republicii Moldova, care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, mărfuri (indicate în anexa nr.8 la Legea), sau produse în ambalaj din materiale plastice (specificat la pozițiile tarifare 3923 21, 3923 29 și 3923 30), sau în ambalaj din carton neondulat (specificat la poziția tarifară 4819 20 000), cu sau fără folie de aluminiu și/sau polietilenă [4].

Obiectele ce urmează a fi taxate sunt cele care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, emit poluanți și pot fi depozitate ca deșeuri de producție.

Odată cu trecerea în administrarea SFS, acest tip de taxă nu a fost modificat. Cotele pentru calcularea taxei respective sunt stabilite în dependență de tipul de marfă și produse, tipul ambalajului, cât și de capacitatea lor.

Astfel, începând cu 1 ianuarie 2017, agenții economici, plătitori ai taxei ecologice, au posibilitatea să beneficieze de un răgaz de timp la achitare. Termenul de plată a fost modificat până la data de 25 a lunii următoare după luna gestionară, față de data importului cum era prevăzut anterior.

Totodată, este necesar prezentarea către SFS a declarației corespunzătoare (POLMED 17 și EMPOLDEP 19, lunar, până la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune [6].

Odată cu implementarea acestei legi, businessul a fost suportat o povară birocratică suplimentară cu privire la aceste rapoarte. Până la implementarea legii, calculele respective erau făcute de ecologiști, entitățile efectuau doar plata lunară. O comunitate cunoscută a contabililor a cerut în repetate rânduri anularea acestui raport și revenirea la situația anterioară.

Declarațiile sunt foarte anevoioase și greu de întocmit. Nu este clar entităților care sunt nemijlocit subiecții taxelor. Majoritatea entităților nu au specialiști în mediu, așa că raportul adesea este completat de contabil, care nu are studiile necesare. Conducerea entităților a apelează foarte des contra cost, serviciile ecologiștilor pentru a completa raportul, iar costurile consultațiilor este deseori mai costisitor decât valoarea taxei.

Conținutul declarațiilor deseori presupune nedumeriri din partea entităților, care trebuie să completeze date care sunt greu și scump de obținut. (spre exemplu pentru a completa darea de seamă se cer informații despre precipitații). Iar declarația EMPOLDEP este catalizată ca o decizie nejustificată luate contrar principiilor fiscale privind certitudinea impunerii și randamentul impozitelor conform art. 6 (8) CF [2]

Se recomandă anularea acestor declarații, luând în considerare sumele mizere ale taxei și inconvenientele administrării acestuia. Dacă totuși nu este posibilă anularea acestor rapoarte – atunci obligația de calculare a taxei trebuie să fie atribuită serviciului de mediu (serviciului vamal), așa cum era până în prezent.

Totuși un moment pozitiv legat de taxele locale, implementat recent, ține de publicare tuturor deciziilor autorităților locale privind taxele, pe situl SFS, respectiv entitățile din toate colțurile țării pot accesa 24/24 oricare din decizii pe oricare perioadă, începând cu anul 2013.

În concluzia se poate de generalizat următoarele probleme și recomandări de elucidare a acestora:

Printre neajunsurile taxelor locale și vamale, precum și recomandările de înlăturare acestora pot fi regăsite în concluziile de mai jos:

- Un neajuns important a taxelor locale este faptul stabilirii de autoritățile publice locale (primăriile orașelor și satelor), tarifele taxelor fără a avea un plafon maxim a acestor. Fapt care duce la discriminarea entităților din diferite localități;
- Se recomandă stabilirea de către Autoritățile Publice Centrale stabilirea unor algoritme clare de determinare a sumei taxelor locale, precum și instituire plafonului maxim în cazul taxelor stabilite de primăriile orașelor și satelor. Astfel ca toate afacerile pe teritoriul țării sa fie în condiții echitabile cu privire la achitarea acestor taxe, așa cum este păstrat nivelul altor impozite (salariale, pe venit);

- Totodată, în legătură cu situațiile excepționale din ultima perioadă, precum și la insistența mediului de afaceri, se recomandă implementarea sistemului de reduceri și înlesniri aferente taxelor locale;
- Se recomandă declarațiilor POLMED 17 și EMPOLDEP, luând în considerare sumele mizere ale taxei și inconveniențele administrării acestuia. Dacă totuși nu este posibilă anularea acestor rapoarte – atunci obligația de calculare a taxei trebuie să fie atribuită serviciului de mediu (serviciului vamal), așa cum era până în prezent.

În scopul reducerii complexității dar și a influenței financiare a taxelor asupra activității entității, este necesară utilizarea unei metodologii unice de evaluare cantitativă a presiunii fiscale aplicate entităților, ramurilor sau domeniilor de activitate. Asigurarea unui caracter stabil, concis și fără neconcordanțe legislației fiscale este o problemă prioritară.

BIBLIOGRAFIE

1. Bucur V., Graur A., Contabilitatea impozitelor, Editura ASEM, Chișinău, 2016;
2. Codul fiscal al Republicii Moldova. <http://www.fisc.md> (vizitat 20.09.2020).
3. Decizia nr.6/3 din 26 decembrie 2018 cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2019, Subdiviziunea SFS : DGAF mun. Chișinău, or. Sângera.
4. H.G. nr. 427 din 13-06-2017 cu privire la modificarea și completarea Legii nr.1540-XII privind plata pentru poluarea mediului Publicat în Monitorul Oficial Nr. 201-213 din 23-06-2017;
5. Legea nr. 281 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative publicat în Monitorul Oficial Nr. 472-477 din 27-12-2016;
6. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 21 din 02.02.2017 despre aprobarea formularului Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor și a Instrucțiunii de completare a ei, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 60-66 din 24.02.2017;
7. Secrieru A, Dragomir (Rotaru) L., Petroia A., Impozitele și Taxele Locale, Tipogr. “Bons Offices”, 2016, 108 p.